

Міністерство освіти і науки України
Відокремлений структурний підрозділ
«Любешівський технічний фаховий коледж
Луцького національного технічного університету»

КУЛЬТУРОЛОГІЯ

*Методичні вказівки до виконання самостійної роботи
для здобувачів освітньо-кваліфікаційного рівня молодший спеціаліст
(для здобувачів освітньо-професійного ступеня фаховий молодший бакалавр)
для студентів 2 курсу всіх спеціальностей і напрямків
денної форми навчання*

Любешів 2021

УДК

К

До друку _____

Голова методичної ради ВСП «Любешівський ТФК Луцького НТУ»

_____ Герасимик-Чернова Т.П.

Електронна копія друкованого видання передана для внесення в репозитарій
коледжу Бібліотекар _____ М.М. Демих

Затверджено методичною радою ВСП «Любешівський ТФК Луцького НТУ»
протокол № _____ від «_____» _____ 2021 р.

Рекомендовано до видання на засіданні циклової методичної комісії викладачів
математичних та природничо-наукових дисциплін
протокол № _____ від «_____» _____ 2021 р.
Голова циклової методичної комісії _____ Кравчик Л.М.

Укладач: _____ Р.І.Пилипчук
(підпис)

Рецензент: _____
(підпис)

Відповідальний за випуск: _____ Кравчик Л.М., викладач вищої категорії,
голова циклової методичної комісії викладачів гуманітарних і соціальних
дисциплін.

Культурологія: [Текст]: методичні вказівки до виконання самостійної роботи з
дисципліни «Культурологія»; для здобувачів освітньо-кваліфікаційного рівня
молодший спеціаліст, студентам 2 курсу всіх спеціальностей і напрямків денної
форми навчання/ уклад. Р.І.Пилипчук – Любешів: ВСП «Любешівський ТФК
Луцького НТУ», 2021. – 35 с.

Методичні вказівки містять пояснювальну записку, рекомендації для
самостійного опрацювання матеріалу з дисципліни згідно робочої програми,
питань, завдань на кожну тему та тестів для самоконтролю, перелік
рекомендованої літератури.

Призначені для здобувачів освітньо-кваліфікаційного рівня молодший
спеціаліст, студентам 2 курсу всіх спеціальностей і напрямків денної форми
навчання.

© Р.І.Пилипчук, 2021

Зміст

1. Пояснювальна записка.....	4
2. Рекомендації для самостійної роботи студентів.....	4
3. Програма самостійної роботи.....	5
4. Самостійна робота № 1. ТЕМА: Первісна епоха та її місце в історії людства.....	6
5. Самостійна робота № 2. ТЕМА: Образотворче мистецтво Київської Русі: іконопис, фреска, мозаїка, книжкова мініатюра. Музичне мистецтво. Театральне мистецтво. Місце і роль культури Київської Русі в європейській культурі.....	8
6. Самостійна робота № 3. ТЕМА: Особливості архітектури козацької доби. Народні думи і пісні XVI – XVII ст. Перші шкільні підручники. Колегії в Україні. Шкільний театр....	10
7. Самостійна робота № 4. ТЕМА: Національні культурні організації та рухи XIX століття в Україні.....	12
8. Самостійна робота № 5. ТЕМА: Культура України в роки війни. Культура повоєнного часу. Шістдесятники.....	14
9. Самостійна робота № 6. ТЕМА: Індійська культура. Культура Стародавнього Китаю....	16
10. Самостійна робота № 7. ТЕМА: Культура Стародавнього Риму.....	18
11. Самостійна робота № 8. ТЕМА: Європейська музична культура XVIII століття. Паркова культура.....	20
12. Самостійна робота № 9. ТЕМА: Модернізм, як доба у культурі.....	21
13. Самостійна робота № 10. ТЕМА: Європейська культура XX століття.....	23
14. Самостійна робота № 11. ТЕМА: Середньовічна культура Візантії як своєрідний синтез культурних традицій греко-римського світу, християнства та елліністичного Сходу....	24
15. Самостійна робота № 12. ТЕМА: Ренесансне мистецтво. Італійський живопис та скульптура. Титани італійського Відродження: Леонардо да Вінчі, Рафаель, Мікеланджело та ін.....	26
16. Самостійна робота № 13. ТЕМА: Епоха Просвітництва. Раціоналізм як джерело ідеології Просвітництва. Жан-Жак Руссо і Ш. Монтеск'є. Криза культури Нового часу.....	28
17. Самостійна робота № 14. Тема: Культура Античності. Культура Давньої Греції.....	30
18. Самостійна робота № 15. ТЕМА: Культура східних слов'ян. Основні етапи розвитку. Вірування та міфологія східнослов'янських племен. Трипільська культура. Особливості культурного процесу скіфського періоду. Черняхівська культура.....	32

1. Пояснювальна записка

Навчальна програма інтегрованого курсу дисципліни «Культурологія» складена відповідно до галузевих стандартів підготовки молодших спеціалістів, програми «Художня культура» для загальноосвітніх навчальних закладів, враховуючи вимоги Державних стандартів гуманітарної освіти в Україні.

Програма розроблена згідно з наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України № 587 від 17.10.2010р. «Про затвердження переліку предметів загальноосвітньої підготовки фахівців на основі базової загальної середньої освіти», листом № 1/9-763 від 06.11.2009 р., листом № 1.4/18-2558 від 21.06.2010 р.

Навчальна програма «Культурологія» (інтегрований курс) одночасно забезпечує підготовку молодших спеціалістів за галузями знань з нормативної дисципліни «Культурологія» і підготовку випускників з повною загальною середньою освітою з дисципліни «Художня культура».

Дисципліна «**Культурологія**» (**інтегрований курс**) передбачає вивчення світової та вітчизняної культури, є частиною циклу гуманітарних дисциплін, що несуть основне навантаження в процесі морально-естетичного та особистісного становлення студентів, що можливо лише у сфері культури.

Предмет дисципліни: сутність, закономірності існування та розвитку світової та національної культури в усій повноті її проявів, у всьому різноманітті її історичних формоутворень і принципів функціонування; етапи та закономірності розвитку світової культурологічної думки.

Міждисциплінарні зв'язки: курс «Культурологія» органічно поєднаний з дисциплінами, які вивчають студенти усіх спеціальностей, зокрема «Історія України», «Всесвітня історія», «Основи філософських знань», «Соціологія», «Людина і світ».

Навчальна програма інтегрованого курсу «Культурологія» умовно поділяється на три розділи: «Теоретичні аспекти культури», «Основні етапи розвитку культури України», «Основні етапи розвитку світової культури».

Навчальний матеріал цих розділів розглядається не відокремлено, а у взаємозв'язку, відповідно до логічності та послідовності викладу матеріалу, не допускаючи його дублювання.

2. Рекомендації для самостійної роботи студентів

Самостійна робота - основний засіб оволодіння студентами програмовим матеріалом у вільний від обов'язкових навчальних занять час. На неї відведено 54 годин. Самостійна робота складається з підготовки до групових занять, контролю знань і вмінь в усіх його формах, виконання індивідуальних, завдань. Вона полягає у вивченні кожним студентом рекомендованих підручників, іншої літератури, конспектів лекцій. З кожної теми до кожного заняття розроблені завдання для самостійної роботи. Вони складаються (залежно від конкретної теми) із: питань, що підлягають обговоренню на семінарах, питань теми, які не розглядаються на аудиторних заняттях і які студенти мають засвоїти повністю самостійно. Завдання охоплюють у повному обсязі зміст відповідної теми. Виконання завдань для самостійної роботи контролюється за допомогою контрольних заходів.

Під час виконання завдань для самостійної роботи, а отже підготовки до певного групового заняття, контролю знань і вмінь слід звернутися до переліку джерел, рекомендованих до конкретної теми. Насамперед, підлягають вивченню відповідні глави одного (чи декількох) підручників, які загальним списком наведені до всіх розділів і тем або до певного розділу. Велике значення для опанування необхідних знань і вмінь має робота з конспектами лекцій.

3. Програма самостійної роботи

№ з/п	Назва розділу, теми	Короткий зміст	Кількість годин
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ КУЛЬТУРИ. ОСНОВНІ ЕТАПИ РОЗВИТКУ КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ.			
1	Первісна культура. Найдавніші релігійні вірування.	Первісні люди та спосіб їх життя. Землеробські племена. Найдавніші релігійні вірування. Синкретичність мистецтва. Міф.	2
2	Музичне мистецтво Київської Русі.	Стародавня народна творчість. Театральне мистецтво.	2
3	Шкільний театр. Вертеп.	Шкільний театр. Вертеп. Народні думи та історичні пісні XVI-XVIII ст.	2
4	Національні культурні організації та рухи XIX століття в Україні.	Криза громадівського руху М. Драгоманов і зародження українського соціалізму. Криза культурницьких рухів. Культура України другої половини XIX століття.	2
5	Культура України в роки війни.	Культура України в роки війни. Культура повоєнного часу. Шістдесятники.	2
РОЗДІЛ 2. ОСНОВНІ ЕТАПИ РОЗВИТКУ СВІТОВОЇ КУЛЬТУРИ.			
6	Індійська культура. Культура Стародавнього Китаю.	Досягнення культури Давньої Індії. Своєрідність культурної старовини Китаю. Основні релігійні погляди Індії та Китаю.	2
7	Культура Античності.	Особливості античної культури. Культура Стародавньої Греції. Культура еллінізму. Світове значення античної культури.	2
8	Культура Стародавнього Риму.	Періоди розвитку культури Стародавнього Риму. Особливості архітектури та скульптури. Розвиток літератури та філософії.	2
9	Європейська музична культура XVIII ст.	Європейська музична культура XVIII ст. (В.А. Моцарт, Л.В. Бетховен). Паркова культура. Версаль. Природні парки Великої Британії.	2
10	Модернізм, як доба у культурі	Модернізм, як доба у культурі. Основні течії модерністського мистецтва.	2

11	Європейська культура XX століття.	Еволюція модернізму: від експресіонізму до концептуального мистецтва. Феномен рок культури.	2
	Разом		22

4. Самостійна робота № 1

ТЕМА: Первісна епоха та її місце в історії людства.

План

1. Антропогенез: теорії походження людини та загальна характеристика первісного суспільства (періодизація).
2. Особливості розвитку первісної культури. Синкретизм. Антропоморфізм. Традиціоналізм.
3. Міф як основна форма архаїчної свідомості.
4. Характеристика первісних форм релігійних вірувань, їх специфіка та особливості. Ранні форми вірувань (анімізм, фетишизм, тотемізм, політеїзм, магія).
5. Первісне мистецтво, його синкретичний характер. Диференціація та інтеграція видів мистецтва.

Завдання:

1. Скласти конспект за планом.
2. З'ясувати визначення понять (за словником): синкретизм, антропоморфізм, ритуал, анімізм, тотемізм, фетишизм, магія, міф.
3. Написати дослідження на тему: «Мистецтво первісного суспільства».

Ключові поняття і терміни: антропогенез, палеоліт, мезоліт, неоліт, синкретизм, міф, антропоморфізм, ритуал, анімізм, тотемізм, фетишизм, політеїзм, магія, первісне мистецтво.

Форма контролю: письмове опитування.

Завдання для контролю та самоконтролю:

1. Тести (кожна вірна відповідь – 0, 25 б)

1. Як називається рання форма релігії, сутністю якої є поклоніння неживим предметам, що володіють надприродними властивостями?
 - 1) анімізм;
 - 2) фетишизм;
 - 3) тотемізм;
 - 4) магія;
 - 5) політеїзм.
2. Як називається рання форма релігії, сутність якої полягає в поклонінні якій-небудь тварині або рослині й у вірі у своє походження від них?

- 1) анімізм;
- 2) фетишизм;
- 3) тотемізм;
- 4) магія;
- 5) синкретизм.

3. До якого поняття ставиться наступне визначення: Різноманітні марновірні дії людину з метою вплинути на той або інший матеріальний предмет, явище або людину надприродним способом?

- 1) фетишизм;
- 2) окультизм;
- 3) релігія;
- 4) магія;
- 5) язичество.

4. Підберіть правильне визначення до поняття анімізм:

- 1) Поклоніння неживим предметам, яким пропонуються надприродні властивості;
- 2) обряди, пов'язані з вірою в надприродну здатність людини впливати на людей і явища природи;
- 3) віра в парфумів і душі, керуючих людьми, предметами, явищами навколишнього світу;
- 4) віра в походження людей від тварин і споріднення з ними;
- 5) усе перераховане.

2. Терміни та дати (кожна вірна відповідь – 0,5 б)

Синкретичність первісної культури, магія, міф, політеїзм

3. Надати відповідь (максимальна оцінка за вірну відповідь – 1б)

1. Подайте періодизацію кам'яного віку.
2. Назвіть ознаки первісної культури?
3. Розкрийте сутність поняття «гомогенність первісної культури».

4. Виконати завдання (максимальна оцінка за вірну відповідь – 2 б)

1. Який спосіб господарювання характерний для культури збирання і полювання?
2. Які культурні надбання людства пов'язують з неолітичною революцією?

Література

1. Абрамович Д.С., Чікарькова М.Ю. Світова та українська культура: Навч. посібник – Львів, 2004. – С. 9 – 19.
2. Дещинський Л.Є. та ін. Українська та зарубіжна культура: Навч. посібник. – Львів, 2005. – С. 27 – 31.
3. Культурология. История мировой культуры: Учебник для вузов/ Под ред. А.Н. Марковой. – М., 2000. – С. 25 – 40.
4. Культурология: Учебное пособие/ Под ред. С.В. Лапиной. – Минск, 2003. – С. 74 – 90.

5. Самостійна робота № 2

ТЕМА: Образотворче мистецтво Київської Русі: іконопис, фреска, мозаїка, книжкова мініатюра. Музичне мистецтво. Театральне мистецтво. Місце і роль культури Київської Русі в європейській культурі.

План

1. Своєрідність образотворчого мистецтва Київської Русі.
2. Музичне й театральне мистецтво Київської Русі.
3. Місце і роль культури Київської Русі в європейській культурі.

Завдання:

1. Скласти конспект за планом.
2. Визначити поняття:
 - іконопис;
 - фреска;
 - мозаїка;
 - емаль;
 - книжкова мініатюра;
 - дзвонова музика;
 - скоморохи.
3. Описати одну з пам'яток образотворчого мистецтва Київської Русі.

Ключові поняття і терміни: Київська Русь, християнство, образотворче мистецтво, іконопис, фреска, мозаїка, книжкова мініатюра, дзвонова музика, виконавець епосу, скоморох.

Форма контролю: письмове опитування.

Завдання для контролю та самоконтролю:

1. Тести (кожна вірна відповідь – 0, 25 б)

1. У Київській Русі існувала техніка обробки стін невеликими кольоровими шматочками з каменю або скла, які лягали на сиру штукатурку. Визначите дану техніку.
 - 1). Фреска
 - 2). Мозаїка
 - 3). Графіті
 - 4). Мініатюра
 - 5). Гравюра
2. Який музичний щипковий інструмент був популярний у часи Київської Русі?
 - 1). Сопілка
 - 2). Баян
 - 3). Дудка

- 4). Гуслі
- 5). Арфа

3. Деякі з найдавніших збережених ікон дійшли до нашого часу. Укажіть ім'я князя, до періоду князювання якого вони відносяться.

- 1). Владимир Великий
- 2). Ярослав Мудрий
- 3). Владимир Мономах
- 4). Андрій Боголюбський
- 5). Данила Галицький

4. Давньоруське мистецтво періоду феодальної роздробленості має ряд загальних рис із романським. Разом з тим, знову популярними стають фольклорні мотиви. Про які тенденції в мистецтві це свідчить?

- 1). Повернення до античності
- 2). Наявність загальних рис із середньовічним
- 3). Відображення особливостей епохи Відродження
- 4). Наближення до народних джерел
- 5). Наявність рис епохи Реформації

2. Терміни та дати (кожна вірна відповідь – 0,5 б)

іконопис, фреска, мозаїка, скоморох.

3. Надати відповідь (максимальна оцінка за вірну відповідь – 1б)

1. Визначте вплив прийняття християнства на літературу.
2. Визначте вплив прийняття християнства на іконопис.
3. Визначте вплив прийняття християнства на музику.

4. Виконати завдання (максимальна оцінка за вірну відповідь – 2 б)

1. Місце і роль Київської Русі в Європейській культурі.
2. Описати одну з пам'яток образотворчого мистецтва Київської Русі.

Література

1. Абрамович Д.С., Чікарькова М.Ю. Світова та українська культура: Навч. посібник – Львів, 2004. – С. 282 – 284.
2. Децинський Л.Є. та ін. Українська та зарубіжна культура: Навч. посібник. – Львів, 2005. – С. 77 – 85.
3. Лекції з історії світової та вітчизняної культури: Навч. Посібник/ За ред. проф. А. Яртися та проф. В. Мельника. – Л., 2005. – С. 391 – 395.
4. Художня культура світу: Європейський регіон: Навч. посібник// Н.Є. Миропольська та ін. – К., 2001. – С. 164 – 173.
5. Шейко В.М., Тишевська Л.Г. Історія української культури. – К., 2006. – С. 44 – 56.

6. Самостійна робота № 3

ТЕМА: Особливості архітектури козацької доби. Народні думи і пісні XVI – XVII ст. Перші шкільні підручники. Колегії в Україні. Шкільний театр.

План

1. Особливості формування українського бароко.
2. Розвиток української архітектури XVII – XVIII ст.
3. Український героїчний епос (історичні пісні та думи).
4. Розвиток науки та освіти.
5. Виникнення та розвиток шкільного театру.

Завдання:

1. Скласти конспект за планом.
2. Порівняти БАРОКО з попередніми напрямками у мистецтві (Середньовіччя і Відродження).
3. Підготувати реферат на 1 з тем:
 - «Просвітницька діяльність Києво-Могилянської академії»;
 - «Острозький культурно-освітній центр»;
4. Проаналізувати одну історичну пісню або думу («Зажурилась Україна», «Чи не той то хміль...», «Пісня про Байду», «Пісня про Морозенка», «Хмельницький і Барабаш», «Втеча трьох братів з Азова», «Маруся Богуславка» та ін.).

Ключові поняття і терміни: козацтво, козацьке бароко, героїчний епос, братства, колегія, книгодрукування, шкільна драма, вертеп.

Форма контролю: письмове опитування.

Завдання для контролю та самоконтролю:

1. Тести (кожна вірна відповідь – 0, 25 б)

1. Скільки років тривав повний курс навчання в Києво-Могилянському колегіумі?
 - 1). 12 років
 - 2). 9 років
 - 3). 7 років
 - 4). 5 років
 - 5). 3 року
2. В основі курсу навчання Києво-Могилянського колегіуму лежало «сім вільних наук». Який предмет із зазначених, входив до їхнього складу?
 - 1). Біологія
 - 2). Анатомія
 - 3). Арифметика
 - 4). Фізика

5). Живопис

3. В XVI-XVII ст. відкриваються друкарні по всій Україні. Назвіть місце розташування найбільшої з них.

- 1). Софійський собор
- 2). Києво-Печерська Лавра
- 3). Андріївська церква
- 4). Успенський собор
- 5). Києво-Могилянська академія

4. В XVI столітті відзначається розквіт українського епосу. Укажіть які добутки ставляться до даного жанру.

- 1). Літописи
- 2). Мадригали
- 3). Мораліте
- 4). Думи

2. Терміни та дати (кожна вірна відповідь – 0,5 б)

козацьке бароко, героїчний епос, колегія, вертеп.

3. Надати відповідь (максимальна оцінка за вірну відповідь – 1б)

1. Спільне та особливе українського бароко в порівнянні з надбаннями світового мистецтва.
2. Дайте характеристику вертепу.
3. Охарактеризувати український героїчний епос.

4. Виконати завдання (максимальна оцінка за вірну відповідь – 2 б)

1. Порівняти БАРОКО з попередніми напрямками у мистецтві (Середньовіччя і Відродження).
2. Проаналізувати одну історичну пісню або думу («Зажурилась Україна», «Чи не той то хміль...», «Пісня про Байду», «Пісня про Морозенка», «Хмельницький і Барабаш», «Втеча трьох братів з Азова», «Маруся Богуславка» та ін.).

Література

1. Абрамович Д.С., Чікарькова М.Ю. Світова та українська культура: Навч. посібник – Львів, 2004. – С. 289 – 299.
2. Дещинський Л.Є. та ін. Українська та зарубіжна культура: Навч. посібник. – Львів, 2005. – С. 165 – 176.
3. Лекції з історії світової та вітчизняної культури: Навч. Посібник/ За ред. проф. А. Яртися та проф. В. Мельника. – Л., 2005. – С. 441 – 472.
4. Шейко В.М., Тишевська Л.Г. Історія української культури. – К., 2006. – С. 108 – 113, 119 – 139.

7. Самостійна робота № 4

ТЕМА: Національні культурні організації та рухи XIX століття в Україні.

План

1. Початок громадівського руху наприкінці 50-х – в 60-ті роки XIX століття.
2. М. Драгоманов і зародження українського соціалізму.
3. Відродження громадівського руху в Україні в 70-90-х роках XIX століття.

Завдання:

1. Скласти конспект за планом.
2. Заповнити таблицю: «Перший етап громадівського руху кінець 50-60 років».
3. Підготувати реферат на одну з тем:
 - Володимир Антонович – відомий український історик, археолог, громадсько-політичний діяч;
 - Михайло Драгоманов та його роль в національному культурному русі України.
4. Яку роль у житті західноукраїнського суспільства відігравали нарадовці і «москвофіли»?

Ключові поняття і терміни: національно-визвольний рух, громади, «хлопомани», «москвофіли», братство тарасівців, радикали, «земля і воля», «Просвіта», наукове товариство Шевченко.

Форма контролю: письмове опитування.

Завдання для контролю та самоконтролю:

1. Тести (кожна вірна відповідь – 0, 25 б)

1. Позначте суспільно-політичні організації Наддніпрянської України другої половини XIX ст. (чотири правильні відповіді).
 - 1). «Земля і воля»;
 - 2). « Народна воля »;
 - 3). Українська громада;
 - 4). Київська громада;
 - 5). молоді громади;
 - 6). нові громади;
 - 7). « Братство тарасівців ».
2. Позначте друковані видання громадівських організацій другої половини XIX ст. (чотири правильні відповіді).
 - 1). Газета «Громадська думка»;
 - 2). журнал «Основа»;
 - 3). щотижневик «Чернігівський листок»;
 - 4). газета «Київський телеграф»;
 - 5). журнал «Громада»;
 - 6). журнал «Правда»;

7). газета «Батьківщина».

3. Позначте друковані видання народовців другої половини XIX ст. (чотири правильні відповіді).

- 1). Журнал «Нива»;
- 2). журнал «Мета»;
- 3). газета «ЗоряГалицька»;
- 4). альманах «Русалка Дністрова»;
- 5). газета «Діло»;
- 6). журнал «Вечорниці»;
- 7). журнал «Весна».

4. Позначте суспільно-політичні організації, які діяли на західноукраїнських землях у другій половині XIX ст. (чотири правильні відповіді).

- 1). «Руська трійця»;
- 2). Головна руська рада;
- 3). Народна рада;
- 4). освітнє товариство «Просвіта»;
- 5). Літературне товариство імені Т. Шевченка;
- 6). Наукове товариство імені Т. Шевченка;
- 7). товариство «Молода Україна».

2. Терміни та дати (кожна вірна відповідь – 0,5 б)

громади, «хлопомани», братство тарасівців, радикали.

3. Надати відповідь (максимальна оцінка за вірну відповідь – 1б)

1. Які завдання ставили перед собою члени молодих громад? Спробуйте порівняти погляди «старих» і «молодих» громадівців.
2. Що нового внесло в український визвольний рух «братство Тарасівців»?
3. Яка організація першою поставила перед собою завдання боротьби за державну самостійність України?

4. Виконати завдання (максимальна оцінка за вірну відповідь – 2 б)

1. Яке значення мала діяльність товариства «Просвіта» і Літературного товариства ім. Т. Шевченка.
2. Як би ви жили в тогочасному суспільстві то прибічником якого руху «народовців» чи «москвофілів» ви були би? А щоб ви хотіли внести нового в діяльність вашої течії.

Література

1. Абрамович Д.С., Чікарькова М.Ю. Світова та українська культура: Навч. посібник – Львів, 2004. – С. 112 – 130.
2. Дециньський Л.Є. та ін. Українська та зарубіжна культура: Навч. посібник. – Львів, 2005. – С. 57 – 63 .
3. Культурология. История мировой культуры: Ученик для вузов/ Под ред. А.Н. Марковой. – М., 2000. – С. 225 – 248.

4. Лекції з історії світової та вітчизняної культури: Навч. Посібник/ За ред. проф. А. Яртіся та проф. В. Мельника. – Л., 2005. – С. 149 – 175.

8. Самостійна робота № 5

ТЕМА: Культура України в роки війни. Культура повоєнного часу. Шістдесятники.

План

1. Українська культура 40-х – 50-х років.
2. Культура періоду хрущовської «відлиги». Феномен шістдесятництва.
3. Наступ на українську культуру у II пол. XX ст.

Завдання:

1. Скласти конспект за планом.
2. Записати прізвища митців-шістдесятників в українській культурі. Вказати їхні твори.
3. Підготувати реферат на 1 з тем:
 - «О. Довженко та історія українського кінематографу»;
 - «Український конструктивіст В. Татлін»;
 - «О. Гончар та його культовий роман «Собор»»;
 - «У світі барв А. Горської»;
 - «С. Параджанов та його «Тіні забутих предків»»;
 - «Музика В. Івасюка».
4. Написати дослідження: «Твори живопису на тему Великої Вітчизняної війни».

Ключові поняття і терміни: тоталітаризм, фашизм, соцреалізм, «ждановщина», хрущовська «відлига», «шістдесятники», «застій».

Форма контролю: письмове опитування.

Завдання для контролю та самоконтролю:

1. Тести (кожна вірна відповідь – 0, 25 б)

1. Для культури XX ст. характерні певні тенденції розвитку. Укажіть цю тенденцію.
 - А. Неприйняття західноєвропейських тенденцій в області художньої культури
 - В. Заперечення романтизму
 - С. Невизнання неореалізму
 - Д. Збереження національно-культурних традицій
 - Е. Заперечення футуризму й символізму
2. У роки війни українські письменники створили ряд високомистецьких добутків. До них ставиться кіноповість «Україна у вогні». Назвіть ім'я її автора.
 - А. В. Пачовський

В. А. Довженко
С. М. Рильськ
Д. І. Кочерга
Е. П. Тичина

3. Після розпаду СРСР в 1991 році намітилися певні тенденції в розвитку української культури. Укажіть цю тенденцію.

- А. Посилення атеїстичної пропаганди
- В. Утиск національних меншин
- С. Заборона відкриття приватних навчальних закладів
- Д. Заборона добутків письменників-емігрантів
- Е. Ростає інтерес до минулого українського народу

4. 70-і рр. XX ст. суперечливий і плідний період в українській літературі. Цей час творчої діяльності талановитого поета з Донбасу. Назвіть його ім'я.

- А. Л. Костенко
- В. В. Симоненко
- С. В. Стус
- Д. І. Драч
- Е. А. Малишко

2. Терміни та дати (кожна вірна відповідь – 0,5 б)

соцреалізм, «ждановщина», «шістдесятники», «застій».

3. Надати відповідь (максимальна оцінка за вірну відповідь – 1б)

1. Розкажіть про працю українських митців у роки Другої світової війни. Як вони відображали події війни у своїх творах?
2. Що ви знаєте про внесок у перемогу над фашизмом українських вчених.
3. Охарактеризуйте політико-ідеологічну реакцію "жданівщини".

4. Виконати завдання (максимальна оцінка за вірну відповідь – 2 б)

1. Що вам відомо про рух "шістдесятників"?
2. Як змінилася ситуація в українській культурі з приходом до влади Л. Брежньова?

Література

1. Дециньський Л.Є. та ін. Українська та зарубіжна культура: Навч. посібник. – Львів, 2005. – С. 282 – 290.
2. Лекції з історії світової та вітчизняної культури: Навч. Посібник/ За ред. проф. А. Яртися та проф. В. Мельника. – Л., 2005. – С. 535 – 548.
3. Подольська Є.А. Культурологія: 100 питань – 100 відповідей. Навч. посіб. для студентів вищ. навч. закладів. – К, 2008. – С. 230 – 234.
4. Шейко В.М., Тишевська Л.Г. Історія української культури. – К., 2006. – С. 219 – 229.

9. Самостійна робота № 6

ТЕМА: Індійська культура. Культура Стародавнього Китаю.

План

1. Культура Давньої Індії:
 - а) географічні умови та періодизація розвитку культури;
 - б) релігійні вчення (індуїзм, буддизм). Літературна традиція;
 - в) своєрідність давньоіндійського мистецтва.
2. Культура Стародавнього Китаю:
 - а) періодизація розвитку культури;
 - б) своєрідність релігійних вірувань (Конфуціанство, Даосизм);
 - в) особливості розвитку мистецтва Стародавнього Китаю.

Завдання:

1. Скласти конспект за планом.
2. Виписати основні засади релігійно-філософських вчень:
 - індуїзм;
 - буддизм;
 - конфуціанство;
 - даосизм.
3. Написати дослідження на тему: «Внесок Давньої Індії та Китаю у скарбницю світової культури».

Ключові поняття і терміни: Хараппська культура, Веди, Упанішади, брахманізм, варни, касты, «Махабхарата» і «Рамаяна», сансара, карма, медитація, нірвана, індуїзм, буддизм, конфуціанство, даосизм, чань-буддизм, Піднебесна, ієрогліфічне письмо, театр тіней.

Форма контролю: письмове опитування (тестування).

Завдання для контролю та самоконтролю:

1. Тести (кожна вірна відповідь – 0, 25 б)

1. Як називалася цивілізація, виявлена археологами в долині ріки Інд і стосовна до III - II тис. до н.е.?
 - 1) Династія Маур'я;
 - 2) Культура Мохенджо-Даро й Хараппи;
 - 3) Династія Гуптов;
 - 4) Санчи;
 - 5) Гуддималам
2. Який з верховних давньоіндійських божеств вважався руйнівником Всесвіту?
 - 1) Будда;
 - 2) Шива;
 - 3) Брахма;

- 4) Вішну;
- 5) Пуруша.

3. Який пам'ятник давньоіндійської літератури оповідав про боротьбу за владу усередині одного із самих могутніх царських пологів Північної Індії, що полягає з 107 тисяч двухвірший?

- 1) Ригведа;
- 2) Рамаєна;
- 3) Махабхарата;
- 4) Панчатантра;
- 5) Камасутра.

4. У який час у Прадавній Індії виник Буддизм?

- 1) У середині I тис. до н.е.;
- 2) В II тис. н. е.;
- 3) В VI тис. до н.е.;
- 4) В III тис. до н. е.;
- 5) На початку IV тис. до н.е.

2. Терміни та дати (кожна вірна відповідь – 0,5 б)

нірвана, буддизм, конфуціанство, даосизм

3. Надати відповідь (максимальна оцінка за вірну відповідь – 1б)

1. Виявіть особливості культури Хараппи.
2. Розкрити станову кастову систему Індії.
3. Досягнення китайської медицини.

4. Виконати завдання (максимальна оцінка за вірну відповідь – 2 б)

1. Розкрити своєрідність духовної культури Стародавнього Китаю.
2. Охарактеризувати своєрідність розгалуженої релігійної системи в культурі Давньої Індії.

Література

1. Абрамович Д.С., Чікарькова М.Ю. Світова та українська культура: Навч. посібник – Львів, 2004. – С. 42 – 53, 59 – 65.
2. Дециньський Л.Є. та ін. Українська та зарубіжна культура: Навч. посібник. – Львів, 2005. – С. 34 – 36.
3. Культурология. История мировой культуры: Учебник для вузов/ Под ред. А.Н. Марковой. – М., 2000. – С. 71 – 100.
4. Культурология: Учебное пособие/ Под ред. С.В. Лапиной. – Минск, 2003. – С. 99 – 106.
5. Художня культура світу. Індійський регіон: Навч. посіб./ За ред. Н.Є. Миропольської. – Х., 2010. – С. 50 – 68.
6. Художня культура світу. Далекосхідний культурний регіон. Китай: Навч. посіб./ За ред. Н.Є. Миропольської. – Х., 2010. – С. 50 – 68.

10. Самостійна робота № 7

ТЕМА: Культура Стародавнього Риму.

План

1. Особливості давньоримської античної культури. Основні періоди розвитку культури Давнього Риму.
2. Особливості релігії Давнього Риму. Виникнення християнства.
3. Система виховання та освіти. Розвиток науки.
4. Розвиток давньоримського мистецтва:
 - а) архітектура;
 - б) живопис і скульптура;
 - в) література і театр.

Завдання:

1. Скласти конспект за планом.
2. Підготувати повідомлення за персоналіями (1 політик, 1 митець або філософ – на вибір):
 - Гай Юлій Цезар;
 - Октавіан Август;
 - Марк Аврелій;
 - Цицерон;
 - Горацій;
 - Вергілій;
 - Овідій;
 - Сенека;
 - Апулей;
 - Плавт.
3. Написати дослідження на тему: «Світове значення давньоримської культури».

Ключові поняття і терміни: антична культура, Давній Рим, етруська цивілізація, республіка, консул, імперія, сенат, римське право, громадянин; базиліка, амфітеатр, цирк, терми, портретна скульптура, латинська мова, «золотий вік» давньоримської поезії, сатира.

Форма контролю: письмове опитування (тестування).

Завдання для контролю та самоконтролю:

1. Тести (кожна вірна відповідь – 0, 25 б)

1. Що включали в систему цінностей і ідеалів прадавні римляни?
 - 1) піднесення ролі й значення законів;
 - 2) ставили суспільні інтереси вище особистих;

- 3) патріотизм, честь, гідність, вірність громадянському боргу, шанування богів, ідея боговиявленості римського народу, Рим - вища цінність, піднесення ролі й значення законів (право), суспільні інтереси вище особистих;
- 4) антагонізм між вільними громадянами й рабами;
- 5) шанування богів, ідея боговиявленості римського народу.

2. У чому особливості давньоримської культури?

- 1) відсутність духовності, раціоналізм, спрага наживи й насолод;
- 2) доступність усьому населенню імперії, взаємозалежність і взаємодія, відкритість для інших культур;
- 3) аристократичність, інтелектуалізм;
- 4) вплинула на розвиток варварських народів і допомогла створити їм власну культуру.
- 5) раціональність, приземленість, практична користь, доцільність;

3. Хто із учених прадавнього Рима створив геоцентричну систему миру, кому належать роботи з математики, оптики й географії?

- 1) Горацій;
- 2) Тацит;
- 3) Птолемей;
- 4) Пліній Старший;
- 5) Гален.

4. Чиї культурні досягнення римляні копіювали, узагальнювали й систематизували?

- 1) китайські культурні досягнення;
- 2) культуру стародавніх греків;
- 3) давньоіндійську культуру;
- 4) єгипетські релігійні вистави ;
- 5) досягнення давньокитайських вчених і філософів.

2. Терміни та дати (кожна вірна відповідь – 0,5 б)

Етруска цивілізація, римське право, громадянин, латинська мова

3. Надати відповідь (максимальна оцінка за вірну відповідь – 1б)

1. Культура етрусков та її вклад в формування римської культури.
2. Особливості релігії Давнього Риму.
3. Розвиток Давньоримського мистецтва.

4. Виконати завдання (максимальна оцінка за вірну відповідь – 2 б)

1. Визначити особливості Давньоримської античної культури.
2. Світове значення Давньоримської культури.

Література

1. Абрамович Д.С., Чікарькова М.Ю. Світова та українська культура: Навч. посібник – Львів, 2004. – С. 83 – 96.
2. Дещинський Л.Є. та ін. Українська та зарубіжна культура: Навч. посібник. – Львів, 2005. – 43 – 46.
3. Культурология: Учебное пособие/ Под ред. С.В. Лапиной. – Минск, 2003. – С. 114 – 120.

11. Самостійна робота № 8

ТЕМА: Європейська музична культура XVIII століття. Паркова культура.

План

1. Людвиг Бетховен.
2. Відень – центр європейської музичної культури (В.-А. Моцарт).
3. Версаль – зразок європейського парку.
4. Природні парки Великої Британії.

Завдання:

1. Заповнити порівняльну таблицю «Характеристика творчості В.-А. Моцарта та Л. Бетховена».
2. Скласти конспект за планом.
3. Заповнити порівняльну таблицю «французький парк – англійський парк».
4. Створити проект сучасного парку для своєї місцевості з обґрунтуванням усіх його елементів.

Ключові поняття і терміни: віденська школа, симфонія, мазурка, полонез, паркова культура, архітектурний ансамбль, класицизм, пейзажний парк.

Форма контролю: письмове опитування.

Завдання для контролю та самоконтролю:

1. Тести (кожна вірна відповідь – 0, 25 б)

1. В.-А. Моцарт і Л. Бетховен – є представниками якої школи:
 - 1) німецької
 - 2) віденської
 - 3) англійської.
2. Скільки творів різних жанрів створив В.-А. Моцарт:
 - 1) 100
 - 2) 600
 - 3) 800.
3. Який палац являється зразком європейського парку:
 - 1) Во-ле-Віконт
 - 2) Тюільрі
 - 3) Версаль.
4. Що сприяло швидкому розвитку пейзажному парку в Англії:

- 1) суровий клімат з невеликою кількістю опадів
- 2) надзвичайна спека без опадів
- 3) м'який клімат із великою кількістю опадів і вологим повітрям.

2. Терміни та дати (кожна вірна відповідь – 0,5 б)

віденська школа, симфонія, паркова культура, пейзажний парк.

3. Надати відповідь (максимальна оцінка за вірну відповідь – 1б)

1. У чому полягає специфіка садово-паркового мистецтва?
2. Який парк і чому називається «регулярним»?
3. Що стало історичною платформою романтизму?

4. Виконати завдання (максимальна оцінка за вірну відповідь – 2 б)

1. Чому на твою думку, ставлення сучасної людини до природи інше? Які процеси в сучасній культурі пов'язані з трансформацією цього ставлення?
2. Наведіть прикладиспільних змін, що відбувалися в епоху романтизму в різних видах мистецтва.

12. Самостійна робота № 9

ТЕМА: Модернізм, як доба у культурі.

План

1. Причини кризи традиційної духовності в європейському суспільстві.
2. Модернізм – як специфічний шлях художнього вираження проблем ХХ століття.
3. Основні модерністські течії: кубізм, футуризм, експресіонізм, сюрреалізм.

Завдання:

1. Скласти конспект за планом.
2. Підготувати реферат за темою: «Кубізм в мистецтві».
3. Заповнити таблицю «Основні течії модерністського мистецтва».

Ключові поняття і терміни: модернізм, авангард, традиція, кубізм, футуризм, експресіонізм, сюрреалізм.

Форма контролю: письмове опитування.

Завдання для контролю та самоконтролю:

1. Тести (кожна вірна відповідь – 0, 25 б)

1. Напрямок у мистецтві, що характеризується простотою й виразністю, спробами побачити світ очима дитини, називається:

- 1) експресіонізмом;
- 2) примітивізмом;
- 3) кубізмом.

2. Модерністський напрямок, що поєднує письменників А. Камю, Ж. П. Сартр, С. де Бовуар, А. Мердок, К. Вілсон:

- 1) екзистенціалізм;
- 2) імпресіонізм,
- 3) сюрреалізм;

3. Родоначалником року-музики був(а):

- 1) Б. Хейлі;
- 2) Елвіс Преслі.
- 3) група «Бітлз»;

4. Назвіть напрямок в образотворчій мистецтві, пов'язане з діяльністю групи французьких художників на чолі з П. Пікассо.

- 1) суперматизм;
- 2) кубізм;
- 3) сюрреалізм.

2. Терміни та дати (кожна вірна відповідь – 0,5 б)

модернізм, традиція, рок, кубізм.

3. Надати відповідь (максимальна оцінка за вірну відповідь – 1б)

1. Дайте визначення поняття *масова культура*.
2. Проаналізуйте особливості науково-технічного прогресу в Європі ХХ ст.
3. Дайте визначення поняття *модернізм*. Визначте його основні напрями у мистецтві.

4. Виконати завдання (максимальна оцінка за вірну відповідь – 2 б)

1. Проаналізуйте особливості розвитку музики ХХ ст.
2. Розкрийте виникнення і розвиток кінематографу.

Література

1. Абрамович Д.С., Чікарькова М.Ю. Світова та українська культура: Навч. посібник – Львів, 2004. – С. 83 – 96.
2. Дещинський Л.Є. та ін. Українська та зарубіжна культура: Навч. посібник. – Львів, 2005. – 43 – 46.
3. Культурология: Учебное пособие/ Под ред. С.В. Лапиной. – Минск, 2003. – С. 114 – 120.

13. Самостійна робота № 10

ТЕМА: Європейська культура ХХ століття.

План

1. Виникнення постмодернізму.
2. Феномен рок культури.

Завдання:

1. Скласти конспект за планом.
2. Написати реферат: «Зародження світової рок культури».

Ключові поняття і терміни: постмодернізм, концептуальне мистецтво, кантри, ритм-енд-блюз, рок-н-ролл, мейнстрім-рок, хард-рок, фольк-рок, арт-рок, авангардний рок

Форма контролю: письмове опитування .

Завдання для контролю та самоконтролю:

1. Тести (кожна вірна відповідь – 0, 25 б)

1. Визначальною тенденцією розвитку західної культури в другій половині XX століття стає:

- 1) футуризм
- 2) кубізм
- 3) постмодернізм

2. Термін постмодернізм уперше використовував:

- 1) А. Тойнбі
- 2) А. Бретон
- 3) Р. Панвіц

3. Як найчастіше трактується постмодернізм:

- 1) як символ індустріального суспільства
- 2) як символ постіндустріального суспільства
- 3) як символ капіталістичного суспільства.

4. Що головне в році:

- 1) музика
- 2) текст
- 3) моральна позиція?

2. Терміни та дати (кожна вірна відповідь – 0,5 б)

постмодернізм, рок-н-ролл, хард-рок, авангардний рок

3. Надати відповідь (максимальна оцінка за вірну відповідь – 1б)

1. Розкрити поняття концептуальне мистецтво.
2. «Британское вторжение The Beatles». История легендарной группы
3. Легендарные представители мировой рок-эстрады

4. Виконати завдання (максимальна оцінка за вірну відповідь – 2 б)

1. Нові стилі року-музики в класичний період і їх представники. Королі гітар.

2. Постмодернізм як зміна стилю й правил культурної практики кінця XX століття. Мистецтво, архітектура література постмодернізму.

14. Самостійна робота № 11

ТЕМА: Середньовічна культура Візантії як своєрідний синтез культурних традицій греко-римського світу, християнства та елліністичного Сходу.

План

1. Загальні історичні відомості. Політичний устрій.
2. Релігійне життя. Формування православ'я.
3. Розвиток науки та освіти.
4. Мистецько-літературне життя Візантії.

Завдання:

3. Скласти конспект за планом.
4. Написати дослідження на 1 з тем:
 - «Візантія як міст між Сходом і Заходом»;
 - «Досягнення культури Візантії»;
 - «Погляд на культуру Візантію крізь віки».
5. Порівняти мистецтво Візантії та середньовічної Західної Європи:
 - архітектура;
 - живопис;
 - література і театр;
 - музика.

Ключові поняття і терміни: Східна Римська імперія, синтез культур, християнство, патристика, розкол церкви, православ'я, Кодекс Юстиніана, «нова ера», середні та вищі школи, «Аудиторій», теологічна література, спіритуалізм, ісіхазм, літургійна поезія, агіографія, патерик, візантійський храм, аспіда, нартекс, храм Св. Софії, фреска, мозаїка, іконопис, церковна музика.

Форма контролю: письмове опитування .

Завдання для контролю та самоконтролю:

1. Тести (кожна вірна відповідь – 0, 25 б)

1. Як називалася культура, заснована в Східній Римській імперії?
 - 1) візантійська культура;
 - 2) римська культура;
 - 3) грецька культура;
 - 4) світова культура;
 - 5) європейська культура.

2. Яке місто римляни йменували Другим Римом?

- 1) Олександрію;
- 2) Константинополь;
- 3) Равенну;
- 4) Фессалоніки;
- 5) Антіохію

3. Завдяки якому філософові й богословові християнство стало теорією?

- 1) Іоанну Златоусту;
- 2) Юстиніану;
- 3) Іоанну Дамаскіну;
- 4) Феофану Грекові;
- 5) Михайлу VIII.

4. На який період доводиться перший розквіт візантійської культури?

- 1) V-VII ст.;
- 2) XIV-XV ст. н. е.;
- 3) XIII століття;
- 4) XII-IX ст.;
- 5) I-IV ст.

2. Терміни та дати (кожна вірна відповідь – 0,5 б)

патристика, спіритуалізм, агіографія, патерик.

3. Надати відповідь (максимальна оцінка за вірну відповідь – 1б)

1. Політичний устрій Візантії.
2. Формування православ'я.
3. Розвиток освіти.

4. Виконати завдання (максимальна оцінка за вірну відповідь – 2 б)

1. Написати дослідження з теми «Погляд на культуру Візантії крізь віки».
2. Порівняти мистецтво Візантії та Середньовічної Західної Європи.

Література

1. Абрамович Д.С., Чікарькова М.Ю. Світова та українська культура: Навч. посібник – Львів, 2004. – С. 112 – 130.
2. Дещинський Л.Є. та ін. Українська та зарубіжна культура: Навч. посібник. – Львів, 2005. – С. 57 – 63 .
3. Культурологія. Історія мирової культури: Учень для вузов/ Под ред. А.Н. Марковой. – М., 2000. – С. 225 – 248.
4. Лекції з історії світової та вітчизняної культури: Навч. Посібник/ За ред. проф. А. Яртіся та проф. В. Мельника. – Л., 2005. – С. 149 – 175.

15. Самостійна робота № 12

**ТЕМА: Ренесансне мистецтво. Італійський живопис та скульптура.
Титани італійського Відродження: Леонардо да Вінчі, Рафаель,
Мікеланджело та ін.**

План

1. Італійське та Північне Відродження. Спільне й відмінне.
2. Періоди Італійського Відродження.
3. Титани Високого італійського Ренесансу (життя і творчість):
 - а) Леонардо да Вінчі;
 - б) Мікеланджело Буанарроті.
 - в) Рафаель Санті.
4. Творчість С. Боттічеллі, Тіціана, Тінторетто.

Завдання:

1. Скласти конспект за планом.
2. Описати одну з картин (скульптур) титанів Високого італійського Відродження.

Ключові поняття і терміни: Відродження (Ренесанс), Італійське Відродження, Високий Ренесанс (чинквеченто), титани Відродження, школи живопису, універсальність, золотий переріз, сфумато, «Мадонnero».

Форма контролю: письмове опитування.

Завдання для контролю та самоконтролю:

1. Тести (кожна вірна відповідь – 0, 25 б)

1. Які хронологічні рамки епохи Відродження в Західній і Центральній Європі?
 - 1) з II по XIV ст.;
 - 2) з кінця VII ст. до н.е. по VII ст.н.е.;
 - 3) з XIV по XVI ст.;
 - 4) з XVI по XVII ст.;
 - 5) з XVII по XIX ст.
2. Як називається світогляд, що з'явився в епоху Відродження?
 - 1) аскетизм;
 - 2) класицизм;
 - 3) песимізм;
 - 4) реалізм;
 - 5) гуманізм.
3. Хто з названих представників епохи Відродження зіграв важливу роль у розвитку літератури?
 - 1) Данте Аліг'єрі, Петрарка, Бокаччо;
 - 2) Донателло, Леон Батисту Алберті;
 - 3) Альд Мануцій, Анрі Етьєн;
 - 4) Йоганн Гуттенберг;

5) Леонардо Бруно, Флавіо Біондо;

4. Яка країна в першій половині XVI в. була центром гуманістичної культури?

- 1) Франція;
- 2) Англія;
- 3) Німеччина;
- 4) Італія;
- 5) Росія.

2. Терміни та дати (кожна вірна відповідь – 0,5 б)

Відродження (Ренесанс), Високий Ренесанс (чинквеченто), титани Відродження, універсальність.

3. Надати відповідь (максимальна оцінка за вірну відповідь – 1б)

1. Періодизація культури епохи Відродження.
2. Спільне й відмінне в Італійському та Північному Відродженні.
3. Творчість Боттічеллі.

4. Виконати завдання (максимальна оцінка за вірну відповідь – 2 б)

1. Життя і творчість Леонардо да Вінчі.
2. Визначити характерні риси ренесансної культури.

Література

1. Абрамович Д.С., Чікарькова М.Ю. Світова та українська культура: Навч. посібник – Львів, 2004. – С. 197 – 200.
2. Дещинський Л.Є. та ін. Українська та зарубіжна культура: Навч. посібник. – Львів, 2005. – С. 103 – 105.
3. Культурология. История мировой культуры: Учебник для вузов/ Под ред. А.Н. Марковой. – М., 2000. – С. 225 – 248.
4. Лекції з історії світової та вітчизняної культури: Навч. Посібник/ За ред. проф. А. Яртися та проф. В. Мельника. – Л., 2005. – С. 213 – 223.
5. Художня культура світу: Європейський регіон: Навч. посібник// Н.Є. Миропольська та ін. – К., 2001. – С. 28 – 42.

16. Самостійна робота № 13

ТЕМА: Епоха Просвітництва. Раціоналізм як джерело ідеології Просвітництва. Жан-Жак Руссо і Ш. Монтеск'є. Криза культури Нового часу.

План

1. Просвітництво як культурно-історичний феномен, його витоки та основні засади.
2. Раціоналістична філософія. Енциклопедизм.

3. Представники французького Просвітництва (Вольтер, Ж.-Ж. Руссо, Д. Дідро, Ш. Монтеск'є та ін.).
4. Зростання ролі літератури в житті суспільства.

Завдання:

1. Скласти конспект за планом.
2. Підготувати реферат, в якому досліджуються філософські та літературно-мистецькі погляди одного з представників французького просвітництва (Вольтера, Ж.-Ж. Руссо, Д. Дідро, Ш. Монтеск'є та ін.).
3. Перелічити найвидатніших літераторів та діячів мистецтва епохи Просвітництва. Вказати їхні твори.

Ключові поняття і терміни: Просвітництво, ratio, раціоналізм, деїзм, картезіанство, протестантизм, «Енциклопедія», класицизм, сентименталізм, романтизм, «золотий вік театру», садово-паркове мистецтво, роман.

Форма контролю: усне опитування.

Завдання для контролю та самоконтролю:

1. Тести (кожна вірна відповідь – 0, 25 б)

1. У концепції якого мислителя епохи Просвітництва, основоположника просвітницького романтизму, культура критикувалася, що як віддаляє людину від природи, що руйнує природні людські зв'язки, викривався стан загальної зіпсованості вдач. У мистецтві він відстоював культ природнього почуття, простоту й природність мови, звертання до життєвої правди, підпорядкування особистості вищому моральному боргу. Людей, на його думку, великий саме своїм почуттям, а література повинна відбивати його й впливати на нього?

- 1) І. Гардер;
- 2) Ж.Ж. Руссо;
- 3) Т. Джефферсон;
- 4) Т. Мор;
- 5) І. Кант.

2. Що означає термін сцієнтизм?

- 1) форма первісних релігійних вірувань;
- 2) філософський напрямок, що визнає розум основою пізнання поведінки людей;
- 3) абсолютизація ролі науки в системі культури;
- 4) абсолютизація ролі релігії в системі культури;
- 5) стиль образотворчого мистецтва епохи Просвітництва.

3. Які були цілі й ідеали епохи Просвітництва?

- 1) поява світських мотивів у культурі, інтерес до культури Стародавньої Греції й Стародавнього Рима, у якості ідеалу визнавалася сильна, талановита, всебічно розвинута особистість, людина-творець самого себе й своєї долі;

- 2) усе культурне життя цього періоду визначалося релігією, влада духовництва над розумами надзвичайно велика;
- 3) війни, завойовницькі походи, оспівування насильства, скорення світу, боги-заступники й суворі судді;
- 4) віра в могутність природи, обожнювання її сил і явищ віра в потойбічний світ, у відродження після смерті;
- 5) воля, добробут і щастя людей, світ, ненасильство, віротерпимість, неприйняття авторитетів, віра в міць людського розуму.

4. Яке мистецтво переживає в епоху Просвітництва небачений розквіт?

- 1) живопис;
- 2) театр;
- 3) архітектура;
- 4) музика;
- 5) література;

2. Терміни та дати (кожна вірна відповідь – 0,5 б)

Просвітництво, раціоналізм, класицизм, романтизм.

3. Надати відповідь (максимальна оцінка за вірну відповідь – 1б)

1. Літературно-мистецькі погляди Вольтера.
2. Літературно-мистецькі погляди Ж.-Ж. Руссо.
3. Літературно-мистецькі погляди Ш. Монтеск'є.

4. Виконати завдання (максимальна оцінка за вірну відповідь – 2 б)

1. Визначити домінанти європейської культури XVIII ст.
2. Охарактеризувати єдність та протиріччя європейської культури XVIII ст.

Література

1. Абрамович Д.С., Чикарькова М.Ю. Світова та українська культура: Навч. посібник – Львів, 2004. – С. 221 – 229.
2. Дециньський Л.Є. та ін. Українська та зарубіжна культура: Навч. посібник. – Львів, 2005. – С. 185 – 187.
3. Культурология. История мировой культуры: Учебник для вузов/ Под ред. А.Н. Марковой. – М., 2000. – С. 381 – 400.
4. Лекції з історії світової та вітчизняної культури: Навч. Посібник/ За ред. проф. А. Яртия та проф. В. Мельника. – Л., 2005. – С. 257 – 275.

17. Самостійна робота №14

Тема: Культура Античності. Культура Давньої Греції.

ПЛАН

1. Історико-культурний феномен Античності. Етапи розвитку давньогрецької культури.
2. Давньогрецька міфологія і релігія.
3. Зародження науки в Давній Греції.
4. Художня культура Стародавньої Греції.
5. Драматургія. Трагедія і комедія.
6. Піднесення і падіння давньогрецької культури.

Завдання:

1. Поясніть поняття «античний», «Античність».
2. На які періоди поділяється розвиток культури Давньої Греції?
3. Чому без розуміння давньогрецької міфології неможливо зрозуміти античну культуру?
4. Яких давньогрецьких богів ви знаєте?
5. Які науки виокремились у Давній Греції?
6. Чому Арістотеля називають найрозумнішою головою Античності?
7. Які особливості розвитку архітектури, скульптури, літератури Античності?
8. З чого беруть витоки давньогрецька трагедія і комедія? Яких трагіків і комедіографів періоду Античності ви знаєте?
9. Які причини занепаду Давньогрецької культури?

Ключові поняття і терміни: антична культура, античний поліс, еленізм, міфологія, космологізм, діалектика, філософія, театр.

Форма контролю: письмове опитування.

Завдання для контролю та самоконтролю:

1. Тести (кожна вірна відповідь – 0, 25 б)

1. Що означає термін античність?
 - 1) Історія й культура Стародавньої Греції й Стародавнього Рима;
 - 2) Історія й культура Стародавнього Єгипту;
 - 3) історія й культура Стародавнього Китаю;
 - 4) історія й культура Двуріччя;
 - 5) історія й культура доколумбової Америки.
2. Хто такі елліни?
 - 1) Боги;
 - 2) жерці;
 - 3) мешканці Еллади;
 - 4) міфічні істоти;
 - 5) народи, що не ставляться до мешканців Стародавньої Греції.
3. Чому європейська філософія, наука, культура постійно звертаються до античної культури як до свого джерела?
 - 1) інших джерел не було;
 - 2) Греки велику увагу приділяли технічним винаходам, військовому справі, війнам, створили багато «чудес світу»;

- 3) усі основи в області духовної культури були закладені в античній культурі;
 - 4) Політичні досягнення поліса мають всесвітньо-історичне значення;
 - 5) Релігійні вистави греків відповідали потребам західноєвропейської культури.
4. Якому з понять відповідає наступне визначення, характерне для елліністичної культури: Нерозчленованість, злитість мистецтва, міфології, релігії, що характеризує первісний стан первісної культури?
- 1) генезис;
 - 2) синкретизм;
 - 3) аккультурація;
 - 4) мимесіс;
 - 5) атараксія.

2. Терміни та дати (кожна вірна відповідь – 0,5 б)

антична культура, античний поліс, діалектика, філософія.

3. Надати відповідь (максимальна оцінка за вірну відповідь – 1б)

1. Розвиток живопису, скульптури, архітектури в Давній Греції.
2. Давньогрецька трагедія і комедія (Есхіл, Софокл, Євріпід). Театр.
3. Падіння давньогрецької культури.

4. Виконати завдання (максимальна оцінка за вірну відповідь – 2 б)

1. Історико-культурний феномен Античності. Етапи розвитку давньогрецької культури.
2. Зародження наукових галузей в античні часи. Філософія (Сократ, Платон, Аристотель)

Література

1. Абрамович Д.С., Чікарькова М.Ю. Світова та українська культура: Навч. посібник – Львів, 2004. – С. 260 – 273.
2. Дешинський Л.Є. та ін. Українська та зарубіжна культура: Навч. посібник. – Львів, 2005. – С. 48 – 56.
3. Лекції з історії світової та вітчизняної культури: Навч. Посібник/ За ред. проф. А. Яртися та проф. В. Мельника. – Л., 2005. – С. 339 – 375.
4. Шейко В.М., Тишевська Л.Г. Історія української культури. – К., 2006. – С. 9 – 31.

18. Самостійна робота №15

ТЕМА: Культура східних слов'ян. Основні етапи розвитку. Вірування та міфологія східнослов'янських племен. Трипільська культура. Особливості культурного процесу скіфського періоду. Черняхівська культура.

План

1. Витоки української культури. Основні етапи розвитку.
2. Передслов'янська доба:
 - а) трипільська культура;
 - б) культура епохи раннього залізного віку (кіммерійці, скіфи, сармати);
 - в) античні міста-держави Північного Причорномор'я;
 - г) черняхівська культура;
3. Слов'янська доба:
 - а) світоглядні уявлення слов'ян;
 - б) розвиток мистецтва у східних слов'ян.

Завдання:

1. Скласти конспект за планом.
2. Підготувати реферат на 1 з тем:
 - «Етнокультурні проблеми походження українського народу»;
 - «Стилістичні особливості скіфського мистецтва»;
 - «Міфологічна модель світобудови у язичницькому світогляді»;
 - «Космогонічні уявлення давніх слов'ян».
3. Написати дослідження «Пантеон богів стародавніх слов'ян».

Ключові поняття і терміни: палеоліт, мезоліт, неоліт, трипільська культура, «катакомбна культура», кіммерійці, скіфи, сармати, «звіриний стиль», античні міста-держави Північного Причорномор'я, черняхівська культура, анти, слов'яни, космогонія, пантеон.

Форма контролю: усне опитування.

Завдання для контролю та самоконтролю:

1. Тести (кожна вірна відповідь – 0, 25 б)

1. Із чим було пов'язане протиставлення життя й смерті в стародавніх слов'ян?
 - 1) права й ліва сторони;
 - 2) правда й кривда;
 - 3) верх і низ;
 - 4) день і ніч;
 - 5) захід і схід.
2. Який тип культури східних слов'ян створив світ, у якому не було нерозв'язних протиріч між повсякденністю й ідеалом, людиною й Богом?
 - 1) язичеський;
 - 2) християнський;
 - 3) античний;
 - 4) давньоруський;
 - 5) слов'янський.

3. Як називається поняття, що супроводжується проголошенням змов, заклинань, співом і танцями, приношенням дарунків богам, яке проводилося у важливі моменти життя й діяльності стародавніх слов'ян?

- 1) традиція;
- 2) свято;
- 3) ритуал;
- 4) обряд;
- 5) звичай.

4. Який добуток, що не зберігся до наших днів, описує події міфічної й найдавнішої історії слов'ян кінця II тис. до н.е. - кінця I тис. н.е.?

- 1) Повість минулих літ;
- 2) Велесова книга;
- 3) Слово о полку Ігореві;
- 4) Російська Правда;
- 5) Остромирово Євангеліє.

2. Терміни та дати (кожна вірна відповідь – 0,5 б)

трипільська культура, «катакомбна культура», «звіриний стиль», черняхівська культура.

3. Надати відповідь (максимальна оцінка за вірну відповідь – 1б)

1. Які пам'ятки первісної культури, знайдені на території сучасної України, ви знаєте?
2. Кому належать перші знахідки трипільської культури?
3. Ви знаєте про особливості забудови поселень та спорудження жител трипільців?

4. Виконати завдання (максимальна оцінка за вірну відповідь – 2 б)

1. Етнокультурні проблеми походження українського народу.
2. Космогонічні уявлення давніх слов'ян.

Література

5. Абрамович Д.С., Чікарькова М.Ю. Світова та українська культура: Навч. посібник – Львів, 2004. – С. 260 – 273.
6. Дещинський Л.Є. та ін. Українська та зарубіжна культура: Навч. посібник. – Львів, 2005. – С. 48 – 56.
7. Лекції з історії світової та вітчизняної культури: Навч. Посібник/ За ред. проф. А. Яртия та проф. В. Мельника. – Л., 2005. – С. 339 – 375.
8. Шейко В.М., Тишевська Л.Г. Історія української культури. – К., 2006. – С. 9 – 31.

Культурологія: [Текст]: методичні вказівки до виконання самостійної роботи з дисципліни «Культурологія»; для здобувачів освітньо-кваліфікаційного рівня молодший спеціаліст, студентам 2 курсу всіх спеціальностей і напрямків денної форми навчання/ уклад. Р.І.Пилипчук – Любешів: ВСП «Любешівський ТФК Луцького НТУ», 2021. – 35 с.

Комп'ютерний набір і верстка :

Р.І.Пилипчук

Редактор:

Р.І.Пилипчук

Підп. до друку _____ 2021 р. Формат А4.
Папір офіс. Гарн. Таймс. Умов. друк. арк. _____
Обл. вид. арк. _____ Тираж 15 прим.